

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvscvla Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis

Marca, Pierre de

Parisiis, 1681

Capvt Secvndvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14704

CAPVT SECVNDVM.

I. **Q**VIN discreta sint munia populi & cleri divini juris auctoritate nemini dubium esse potest qui sobria mente scripturas sacras perlegerit. Vetus testamentum sacra omnia & legis interpretationem à Deo Leviticæ tribui reservata docet *Exod. XIII.* & passim, interdicita reliquis tribubus sacrificiorum functione. quod abundè testantur Core, Dathan, & Abiron terræ hiatu absorpti quòd ad hujus communionem functionis cum Aaronidis aspirarent *Numer. XVI.* & Ozias lepra percussus quòd se sacrificijs obeundis immiscuisset. Munus enim sacrorum ut ante legem Mosis ad primogenitos familiarum pertinebat, ita deinceps ad tribum Levi solam ex Dei jussu concessit. Nemo enim sibi honorem assu- mebat, sed qui vocatus erat à Deo tamquam Aaron; ut loquitur Paulus capite quinto ad Hebræos. Quo exemplo evangelii quoque status id exigebat ut quemadmodum non solvendæ legis sed implendæ causa promulgabatur, sacrorum rituum institutorum à Christo ministros atque eosdem perfectioris novæque doctrinæ magistros in Ecclesia constitueret.

Quod prudenter ille ac divino consilio perfecit, Apostolos seligendo, quibus regendæ Ecclesiæ munus concredidit, ut infra uberiùs docebimus. Porrò quantopere à reliquis è populo Christiano secreti illi essent, Pauli verba demonstrant in capite primo epistolæ ad Romanos. Statim enim atque se Apostolum nominavit, adjungit, *segregatus in evangelium Dei, ἀφωρισμένος*. Etenim sicut Deus populum Israel dicitur, ἀφωρισται, secrevisse à reliquis populis *Levit. xx.* Paulum quoque apostolatus functioni addictum à reliquo populo Christiano secrevit & segregavit. Eadem locutione utitur Lucas *Actor. 111.* cùm de Paulo & Barnaba solenni more mittendis spiritus sancti mandata refert: *Segregate mihi Saulum & Barnabam in opus ad quod assumpsi eos. Tuncque jejunantes & orantes, imponentesque eis manus, dimiserunt eos.* Mystera quippe Christianæ religionis specialiter Apostolis, neque verò alijs, à Deo commissa sunt, teste Paulo *1. ad Cor. iv.* *Sic nos existimet homo ut ministros Dei & dispensatores mysteriorum Christi.* Quæ potestas deinde communicata est à spiritu sancto solis Episcopis, quos Apostoli institutis à se Ecclesiis præfecerunt, ut docet Lucas *Actor. 20.* *Attendite vobis &*

universo gregi in quo vos constituit spiritus sanctus Episcopos regere Ecclesiam Dei.

II. Hoc discrimen Ecclesiæ ministrorum à reliquis Ecclesiæ membris à Deo profectum conceptis verbis docet Paulus in epistola prima ad Corinthios cap. XII. Quamvis enim Ecclesiæ sit unum corpus eodem spiritu vegetatum, varijs tamen ex membris conflatur: quæ licet mutuum inter se consensum & consortium habeant, singula tamen membra suis quæquæ officijs destinata sunt, ut eleganter demonstrat Paulus. Deinde subjungit, posito illo membrorum discrimine: *Quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primùm Apostolos, secundò Prophetas, tertio Doctores &c.* Mox: *Numquid omnes Apostoli, numquid omnes Prophetæ, numquid omnes Doctores?* Eandem doctrinam ponit in epistola ad Ephesios cap. IV. & instituendæ in Ecclesiæ hujus potestatis causam exponit, similitudine corporis humani Ecclesiam significans. Nempe Apostolis & alijs pastoribus atque magistris injunctum docet opus ministerij, ut fideles erudiant, Ecclesiam, quæ Christi corpus est, ædificantes, donec eos in fidei unitate & cognitione filij Dei ut viros firmis viribus instructos perficiant, & ad figuram ejus magnitudinis sive staturæ

quæ plenum & omnino perfectum Christi corpus decet, laboribus suis perducant. ἡλικία, *etas*, hic significat magnitudinem sive staturam, ut Matthæi sexto, & de ædificijs usurpatur, ut apud Vitruvium dicitur *etas ædificiorum*. Pauli ergo verba sunt: *Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Evangelistas, alios autem pastores & doctores ad consummationem sanctorum, in opus ministerij, in ædificationem corporis Christi, donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi.*

III. His addere debemus manifestum, quod discrimen istud demonstrat, argumentum, scilicet ritu quodam sacro Episcopos ab Apostolis Christum imitantibus institutos, collato spiritu sancto per impositionem manuum, qua viri selecti Dei & Ecclesiæ ministerio consecrabantur. Testis Paulus in secunda epistola ad Timotheum cap. 1. *Admoneo te ut resuscites gratiam Dei quæ est in te per impositionem manuum mearum.* Ἐπίθεσις τῆς χειρῶν Pauli, qua Deum solenniter implorabat pro Timothei sacra inauguratione, conjunctam habuit gratiam, ejus nempe generis per quam velut igne divino suscitatum conf-

tanter & absque timore ullo in fide & dilectione permanere poterat & alios in officio retinere ; ut patet ex sequentibus verbis epistolæ. Meminit quoque ejusdem gratiæ Timotheo in ordinatione collatæ i. ad Timoth. cap. i v. *Noli negligere gratiam quæ in te est, quæ tibi data est per prophetiam cum impositione manuum presbyterij.* Paulus quidem manus imposuerat, sed adjuncto Presbyterorum cœtu, qui ad testandum assensum manus suas cum Episcopo conjungebant. Porrò data fuerat gratia Timotheo, spiritu Dei Paulum & alios excitante ut illum in ordinem ecclesiasticum adlegerent, quemadmodum admonuit Paulus capite primo hujus epistolæ. quò respiciunt verba *per prophetiam*, quæ habentur hoc capite quarto; nempe præsignificatum fuisse per aliorum prophetiam manus consecrationis datum iri Timotheo. Etenim cùm divinum, & non humanum, esset quod Episcopis munus conferebatur, apostolicis illis temporibus Dei monitu & sancti spiritus interiori instinctu sacerdotes ordinandi designabantur, ut rectè observavit Chrysostomus ad caput illud primum.

Τότε ἦ ἐπεὶ οὐδὲν ἀνθρώπινον ἐγένετο, καὶ ἀπὸ προφητείας ἐγένοντο οἱ ἱερεῖς. Theophylactus: τὸ παλαιὸν ἀπὸ προφητείας ἐγένοντο οἱ

ἱερεῖς, τουτέστιν ἀπὸ πνεύματος ἁγίου. Sive ἡ
τὰ πνεύματος ἀποχάλυψιν, ut explicat Oe-
cumenius. Quare veteres ordinationem
inter sacramenta recensuerunt æquè ac
baptismum. Illam enim comparisonem
tamquam seculo suo ab omnibus recep-
tam urget Augustinus adversus Parme-
nianum, ut doceat semel adeptum sacer-

Lib. 2. c. 13. dotium amitti non posse. *Si enim utrum-
que sacramentum est, quod nemo dubitat,
cur illud (baptismi) non amittitur, & illud
(ordinationis) amittitur? Neutri sacra-
mento injuria facienda est.*

I V. Sed cùm nulla sit Christiani pars
dogmatis tam firmiter constituta quin ho-
mines profani eam suis insanis novitati-
bus convellere conati fuerint, in hanc ir-
ruerunt Vualdenses hæretici & qui nostra
hac ætate eorum se vestigia premere glo-
riantur: quorum hæc est sententia, nul-
lum esse discrimen inter laicos & clericos
ex jure divino profectum, quin potius
omnia laicis permiffa quæ clericis, etiam
quoad sacrorum ministerium. Illud autem
ex eo præcipuè probant quòd sacerdo-
tium sit penes fideles omnes, cùm Chri-
stianus populus sit non solùm gens sancta,
sed etiam *regale sacerdotium*, ut loquitur
1. Pet. 2. Petrus. Cui consentit Ioannes, qui cap.
xx. Apocalypsis docet fideles à Christo

constitutos *sacerdotes & regnum*. Quæ loca cum ab antiquis patribus olim pertractata sint, nulla nobis molestia in eorum interpretatione pertimescenda est. Vetus Christiana duplex cognovit ut sacrificiorum sic sacerdotii genus, alterum commune & laxioris ambitus, alterum speciale & novo testamento proprium. Prioris illius species, orationes nempe, beneficentiæ, & si qua ejusmodi quæ in scripturis novi testamenti victimarum & oblationum vocabulis continentur, cum antiquo legis statu communes Christiano sunt; præter quas, proprium hujus est sacrificium, quod inter ceteras muneris sui functiones sacerdotibus Christianis competit. Si quis laudes Deo fufas & pia fidelium opera sacrificiis accenseri dubitet, legat psalmos qui interpellant sacrificium justitiæ & laudis aut epistolam ad Hebræos cap. XIII. quæ docet per Christum nos offerre Deo sacrificium laudis, *ἰστοίαν ἀνέσεως*, scilicet fructum labiorum quæ nomen ejus confitentur. Ea verba cum desumpta sint ex Oseæ cap. XIV. qui vitulos labiorum eleganter vocat illas gratiarum actiones, ostendunt Iudæis atque Christianis communes fuisse laudum victimas. *His autem sacrificiis promeretur Deus*, ut statim subjungit auctor epistolæ.

V. Horum ratione sacrificiorum sacerdotes sunt Christiani omnes, teste Origine homil. i x. in caput xv i. Levitici, ubi pluribus verbis sententiam illam amplificando concludit: *Si membra mea ab omni concupiscentia carnis mortificavero, si mundus mihi crucifixus sit & ego mundo, holocaustum obtuli ad altare Dei, & ipse meae hostiae sacerdos efficior.* Quæ ratio fuit inducendi olim ritum unctionis in baptis- mi celebratione, ut intelligerent Chri- stiani eodem sacramento quo in filio Dei adoptabantur & Christum, qui Rex est atque Pontifex, induebant per spiritus sancti unctionem externo signo adum- bratam, regiae quoque & sacerdotalis dig- nitatis esse participes. quæ utraque apud Iudæos chris-matis unctione conferebatur. Id docuit disertè, utens superioribus Pe- tri verbis, auctor constitutionum aposto- licarum lib. i i i. cap. xv. Et Origenes: *Omnes quicumque unguento sacri chris-matis delibuti sunt, sacerdotes effecti sunt; sicut & Petrus ad omnem dicit Ecclesiam. Cui adjungemus Ambrosium lib. i v. de sacr. cap. i. qui rem in pauca egregiè contra- hit: Vnusquisque ungitur in sacerdotium, in regnum; sed spirituale regnum est & sa- cerdotium.* Planè quemadmodum Chri- stiani dicuntur Reges, non propriè, sed

mysticè, idem iudicium ferendum est cum antiquis patribus de sacerdotio fidelium quod adipiscuntur in baptismo. Vnde Hieronymus adversus Luciferianos eleganter baptismum vocat sacerdotium laici.

VI. Vberius Augustinus enarrans locum Apocalypsis lib. xx. de civit. cap. x. *Erunt sacerdotes Dei & Christi, & regnabunt cum eo mille annis, non utique de solis Episcopis & Presbyteris dictum est, qui proprie jam vocantur in Ecclesia sacerdotes; sed sicut omnes Christianos dicimus propter mysticum chrisma, sic omnes sacerdotes, quoniam membra sunt hujus sacerdotis; de quibus Apostolus Petrus, plebs, inquit, sancta, regale sacerdotium.* Elegantiùs eandem explicationem proponit Leo I. in fermone tertio de anniversario: *Omnes in Christo regeneratos crucis signum efficit Reges, sancti verò spiritus unctio consecrat sacerdotes; ut propter specialem nostri ministerii servitatem, universi spirituales & rationales Christiani agnoscant se regij generis & sacerdotalis officij esse consortes.* Rationem verò subjungit cur Reges & Sacerdotes dicantur: *Quid enim tam regium quàm subditum Deo animum corporis sui esse rectorem? Et quid tam sacerdotale quàm vovere Domino conscientiam puram, & immaculatas pietatis hostias de altari cordis offerre?*

VII. Non alienum erit his adju-
gere, ex sacerdotij istius mystici & spiritua-
lis dignitate fieri ut sacrificium incruen-
tum mediatoris, quod à solis quidem sa-
cerdotibus propriè dictis consecratur,
ab Ecclesia, id est, ab universo fidelium
cœtu, & Christi sponsa, quæ non habet
maculam neque rugam, Deo offerri dica-
tur; unde ex spiritus unitate mira fit rerum
connexio, quam observavit Augustinus,
ut tam ipse Christus per ipsam Ecclesiam
quàm ipsa per ipsum offeratur. quod singu-
li qui mysterijs intersunt, pro modulo suo
quotidie præstare possunt, ut docent ver-
ba canonis quæ recitantur in Missa. Porrò
fideles non tantùm eo sensu dicuntur Re-
ges quòd motus animi sui regere possint
& debeant, ut docuit Clemens Alexan-
drinus quinto Stromateon, quemadmo-
dum de sapiente jactabant Stoici eum so-
lum esse Regem, sed etiam quia sunt con-
sortes ejusdem regni cum Christo, quem
induerunt in baptismo, si in vincendis
cupiditatibus regios animos in hac vita
gerant; ut *si compatiuntur, & conglorifi-
centur*. Quare concludendum est sacerdo-
tium illud regale quod Petrus Christia-
nis tribuit non impedire quin aliud sit
verum & proprium in Ecclesia sacerdo-
tium à mystico illo distinctum; quemad-
modum

modum in Deuteronomio cap. XIX. cūm
populus dicitur regale sacerdotium, non
sequitur verum sacerdotium tribus Levi-
tica cum populo communicatum.

VIII. Sed unus præcipuè opponitur
Tertullianus, qui in libro de exhortatione
cap. VII. laicos propriè sacerdotes fa-
cere videtur cum potestate offerendi &
tingendi. Hæc sunt ejus verba: *Nonne &
laici sacerdotes sumus? Scriptum est: Reg-
num quoque nos & sacerdotes Deo & patri
suo fecit. Differentiam inter ordinem & ple-
bem constituit Ecclesiæ auctoritas, & honor
per ordinis confessum sanctificatus. Adeo ubi
ecclesiastici ordinis non est confessus, & offers
& tinguis & sacerdos es tibi solus. Sed ubi
tres, Ecclesia est, licet laici.* Sic constituen-
da est lectio hujus loci in editione v. c.
Rigaltij ex vetusto codice Agobardi. Qui
Tertullianum nobis intentant, debent sa-
num illum ab ægro & in hæresim lapsō
distinguere. Prius adversus hæreticorum
novitates præscribens, & ordinationes eo-
rum temerarias suggillans, ait eos laicis
sacerdotalia munera injungere. Postea
Montani pestifero afflatu impulsus, laicis
ipsis sacerdotale munus vindicare videtur.
Itaque si de ejus sententia, ut objicitur,
disceptandum sit, priori admiffa, secun-
dam rejiciendam nullus dubitabit nisi hæ-

*Lib. de præ-
script. c. 42.*

reticus. Quamquam si æquo jure cum illo agere velimus, exaggeratam potius in ejus verbis sententiam quam putidum illud dogma deprehendemus. Rigidæ disciplinæ sectator, eandem laicis quam sacerdotibus monogamiæ fibulam imponere contendebat. Arripiebat quascunque argumentorum occasiones ad continentiam illius probandam necessitatem, qualem sacerdotes exercebant. Ideo sacerdotium laicis asserebat cum jure tingendi & offerendi, si abesset confessus ordinis ecclesiastici, nempe in ædibus privatis. Veritum sanè laicis baptizare, nisi necessitas extrema urgeat; ut docent ipse Tertullianus libro de baptismo cap. xvii. & Augustinus lib. ii. adversus Parmenianum cap. xiii. ea lege tamen ut si nulla cogente necessitate baptismum conferant, quamvis illicitè datus fuerit, valeat tamen, teste Augustino. Offerre verò nusquam licuit laicis, quod tamen ab ijs usurpari contendit Tertullianus. Sed ludit in ambiguo verbi. Offerre significat & corporis Christi consecrationem, quæ à solis sacerdotibus propriè dictis peragi potest. Rei verò consecratæ oblatio ex usu temporis illius fieri poterat à laicis intra ædes privatas. Quippe illis licitum erat ea tempestate corpus Christi, quod

in synaxi ab Episcopo acceptum reserva-
verant, deferre domum, ut ex eo com-
municarent ipsi cum familia, cui sumen-
dam quoque buccellam porrigebant. O-
blationem prius corporis dominici con-
ceptis verbis paterfamilias Deo patri ad
implorandam ejus opem per sacrificium
mediatoris agebat. In quo partem sacer-
dotii exequabatur. Ac proinde cum of-
ferret & tingeret, inde concludit Ter-
tullianus laico, utpote sacerdoti, secun-
das nuptias esse interdictas. quod fuse
persequitur libro de monogamia cap.
VII.

IX. Attamen probationis genus illud
repellebatur à plerisque Montani secta-
toribus, qui sacerdotij improprie sumpti
à vero discrimen non ignorabant, ut ipse
indicat ejus libri cap. XII. *Cum extolli-
mur, inquit, & inflamur adversus clerum,
tunc unum omnes sumus, tunc omnes sacer-
dotes, quia sacerdotes nos Deo & patri fecit.
Cum ad peræquationem disciplinæ sacerdo-
talis provocamur, deponimus infulas, &
pares sumus. Legendum est, impares su-
mus, ut hæc ultima verba prioribus res-
pondeant. Vnum, inquit, sumus, omnes
sacerdotes. Ergo pares. Sed quando ex
illa æqualitate ad ejusdem disciplinæ de-
monogamia peræquationem urgemur,*

tunc cedimus infulis sacerdotalibus, & impares nos agnoscimus. Tunc scilicet differentiam utriusque sacerdotij profitebantur.

X. Restat ut videamus quid significet cum differentiam inter ordinem & plebem ait auctoritate Ecclesiae constitutam, & honore per ordinis confessum sanctificato. In quo certum est illum servare hypothese, ut expugnet & callide obtineat quod sibi proposuit. Enimvero si verba in eum sensum quem praefertur explicentur, differentiam illam ab Ecclesia manantem in confessus honore ponit, dissimulata interim, quamvis non negata, alia differentia quae ex jure divino proficiscitur. Stabant laici in Ecclesia, sedebant Episcopi & Presbyteri. Hoc est quod inductum ait Ecclesiae auctoritate, ideoque non esse quod externa illa specie dignitatis moveantur ne sacerdotium agnoscant in laicis. Discrimen autem illud quod in consecrandi potestate consistit egregie dissimulat ut causae suae contrarium. Ex sola tingendi & offerendi potestate, quae ab omnibus admittebatur, propositam monogamiae necessitatem sequi putabat. Quod autem subjungit Tertullianus, *Vbi tres, Ecclesia est, licet laici*, desumptum ex regula juris, quae tres colle-

gium facere dicit. Exempla autem domestica Ecclesiae habentur apud Paulum, qui Ecclesiam salutatur quae erat in Aquilae & Priscillae domo, Nymphae quoque sive Nymphodori Ecclesiam, & Philemonis, id est, eorum familiam, quae Christiana erat & Ecclesiam constituebat, quoniam pars erat Ecclesiae catholicae. Alioqui conventiculum esset, non Ecclesia.

CAPVT TERTIVM.

De forma regiminis à Christo instituta in Ecclesia.

I. **E**CCLIASTICVS ordo in tres praecipuos gradus dividitur; quorum primum & supremum Episcopi obtinent, secundum Presbyteri, tertium Diaconi, quae discrimina divino & apostolico jure sunt instituta. Etenim cum Christus Ecclesiae suae, quam in terris relinquebat, curam non omitteret, debuit non solum internis illam beneficiis fovere, quae à capite in corpus profluerent, sed etiam certam quendam & prudenti regiminis externi specie in perpetuum duratura aspectabile corpus illud administrare. Non defuit huic officio tam necessario. Constituit quippe in Ecclesia ad eam regendam quos ex om-